

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14.—
POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJERNO, MJESEČNO
K 250. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO CIJENIKU.
PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

- IZLAZI SVAKI DAN -
:: TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871. ::

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA
OBCIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNI
UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISKAR: HRVATSKA ZADRUŽNA
TISKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. II.

ŠIBENIK, utorak 6. listopada 1914.

BR. 115

VELIKI PORAZI RUSA u Galiciji, ruskoj Poljskoj i Ugarskoj.

Sjajne naše pobjede

Francuska godine 1870.

Nepriplivnost za rat.

Dne 14. srpnja 1870. uzsljedila je u Francuskoj mobilizacija, a sutradan parlament je glasovao za rat nužne troškove.

Dne 19. srpnja rat je bio naviešten. Još prije nego neprijateljstva započela, rat je već za Francuze bio izgubljen. Napoleon III., polazeći 27. srpnja iz Saint Clouda u Metz, već je uviđao nesreću u koju srće njegov narod, ali nije predviđao da će biti tako strašna. A ipak je to mogao predvidjeti, kada je primao brzjavke iz mjesta gdje se čete sakupljahu.

General Frossard, zapovjednik drugog zbora, brzojavljao je dne 21. srpnja ministru rata: „Šalj nam karte u ovaj čas bezkorisne; nemamo ni jedne karte o francuskoj granici“.

General Michel brzojavljao je ministru rata isti dan: „Došavi u Belfort, nisam našao moje divizije. Ne znam, gdje su moje pukovnije“.

Intendant trećeg vojnog zbora brzojavljao je ministru rata dne 24. srpnja: „Treći zbor ostavlja Metz sutra. Ja nemam ni bolničara, ni bojnih peći, ni trna za četvrtu diviziju, a na konjaničkoj diviziji nemam niti jednog službenika“.

Uz ovakove prilike Francuska je morala doživjeti poraz. Parlament je glasovao potrebna sredstva, a da parlamentarno istražno povjerenstvo nije smatralo potrebitim zaviriti malko dublje, već je naprosto vjerovalo uvjerenjima ministra; bez oslona na ikakav dokument francuski parlament dao se uvjeriti da je francuski poklisar u Berlinu Benedetti uistinu bio uvrijeđen od njemačkog cara Vilima; dostatna su bila uvjerenja ministra rata Le Boeufa, da su vojska i mornarica pripravne poduzeti borbu sa Pruskom sigurnim uspjehom.

Znamo za žaloslan konac Francuske 1870. Ondašnje gorko iskustvo djelovalo je, te je u današnji rat Francuska izišla sa mnogo više spremnosti nego pred 44. godine.

Junačtva gen. Hindenburga.

Pobjeda generala Hindenburga nad Rusima kod mazurskih jezera učinila je ovog junaka popularnim.

Hindenburg je cijeli svoj život posvetio proučavanju mazurskih jezera sa vojnog gledišta. Istočna naime Pruska ima nad Königsberg-Instenbergom pokrajnu, koja na zemljovidu predstavlja trokut, a u vojničkim krugovima označena je kao „izgubljeni trokut“, jer je prevladavalo mnijenje da se taj

dio zemlje neda vojnički braniti; pače je pred samim sadašnjim ratom izišao članak, u kojem se tvrdilo, da vrijednost zemlje u onoj pokrajini nema nikakove vrijednosti, jer pučanstvo zna, da u slučaju rusnog upada njemački generalni štab tog ozemlja ne bi branio.

Mazurske močvare leže južno od spomenutoga trokuta. Glede tog zemljišta opstojala su u vojničkim krugovima dva mnijenja. Jedno je bilo Hindenburgovo, koje je glasilo: „Rusi se moraju potisnuti u mazurska jezera“. Drugo mnijenje je bilo to, da se u blizini mazurskih jezera nesmiје ni pristupiti. Hindenburg je bio skoro osamljen.

Odjednom se u parlamentu pretresala ideja, da se mazurska jezera presuše. Hindenburg, koji je onda bio zborni zapovjednik negdje u pokrajini, stao je obilježavati novine, zastupnike i sve uplívne krugove, dokazujući im iz svojih nacrti i bilježaka, da se u mazurska jezera ne smije dirati. Kad mu ništa nije pomoglo, pošao je napokon i samom caru, i nije otišao od njega, dokdug mu nije obećao, da će mazurska jezera ostati netaknuta.

Svake godine prigodom manevra Hindenburg je bio određen da brani mazurska jezera. Njegova stranka imala je bijele znakove, protivnici pak, koji predstavljali Ruse, crvene. I uvijek je Hindenburg bio pobjednik. Štogod protivnici (Rusi) činili, konac je bio uvijek isti, da ih je Hindenburg potisnuo u mazurska jezera. Kada bi vježbe svršile, crvena stranka (Rusi) bila bi do vrata u vodi.

Hindenburg je zatim pošao u mirovinu. Ali ni tada nije mirovao, već je svoj ljetni odmor redovito provodio na mazurskim jezerima. Pozajmio bi u Königsbergu jedan top i njim bi pošao u močvare, te mjerio, kako duboko top zapada u močvaru; računao bi i zabilježio, koliko treba na stanovitim mjestima top konja i koje su ono močvare, iz kojih ni 20 konja ne izvuče topa. To i sve ostalo bi točno zabilježio te u jesen vraćao se kući.

Kada je rat buknuo, Hindenburg je pošao na francusko ratište. Odjednom ruske čete pojavile se kod mazurskih jezera. Car Vilim pozove Hindenburga, neka pokaže, što zna. Hindenburg je već u vlaku, kojim se vozio na određeno mjesto, napravio nacrt i iz vlaka određivao razmještaj vojske. Kada je prispio u istočnu Prusku, pripravo je Rusima strašan pokolj. A izveo je, a da, radi bolesti u želudcu, nije mogao sjediti na konju, već se vozio kao u automobilu.

PREDPLAĆUJE SE NA „HRVATSKU MISAO“.

KRONIKA.

„Frankfurter Zeitung“ javlja iz Carigrada: U jučešnjašnoj audijenciji pozvao je engleski poklisar khediva u ime londonske vlade odrješito, da imade odmah prekinuti svoj boravak u Carigradu. Engleska vlada stavlja mu na raspolaganje kao rezidenciju Napulj, Palermo ili Firenzu, a odputovati mora morskim putem.

Khedive je na to odgovorio, da on ne prima od Engleske nikakovih naloga.

Poklisar se na to u očitju neprilici povukao. On nije očekivao tako odlučnog odgovora, koji ne pripušta nikakve dvojbe.

Iz okoline se khediva također saznaje, da je Engleska htjela pograbiti na moru i otpremiti u Maltu kao taoce khedivovu suprugu i više misirskih prinčeva i princeškinja, koji zajedno sa khedivom putuju.

Kao što „Berliner Tagblatt“ javlja iz Amsterdama, njemačka je mala krstarica „Karlshöhe“ potopila u Atlantskom Oceanu sedam engleskih krstarica. Ova vijest međjutim još nije potvrđena.

„Corrière della Sera“ prpoučuje iz Pariza izvješće, u kojem konstatira, da Francuzi sve više gube nadu u pobjedu. Drže, da je nemoguće brzo rješenje glavnim udarcem protiv njemačkoj vojsci. Kako je za predvidjeti, bitka će potrajati do potpune obnemoglosti neprijatelja.

Za poljačke bjegunce otvara se poljačka gimnazija u Pragu. Poučavat će poljački profesori iz Galicije.

Ruskom poslaniku u Sofiji stigle su iz Petrograda brzjavke gdje se saopćuje, da je vrlo vjerojatno, da će Turska navali na Rusiju.

U Parizu je usljed bijega pučanstva, 32.000 praznih stanova.

Zadnja 23 dana bilo je na njemačkom desnom krilu u Francuskoj 7 bitka, a sve ljute i krvave.

Poznati tršćanski aviačar Widmer, slovenski reneget, koga su talijanske novine toliko slavile, kada je imao da stupi u vojsku pobjegao je u Italiju. Lijepi patriotizam.

Rimska „Italia“ prima iz Londona: Engleski admiralitet službeno javlja, da se je potopila velika bojna ladja „Australia“, koja je pripadala australskom ratnom brodoglavu. „Australia“ opsiže 19.500 tona, sagrađena 1911., a ima brzinu od 27 milja.

Poljačke sokolske legije.

Politička korespondencija saznaje, da je austro-ugarska vlada uputila verbalnu notu, u kojoj se veli: Vrhovni zapovjednik ruske vojske objelodanio je u političkim novinama,

izjavu, u kojoj veli, da članovi poljačkih organizacija, što se zovu „Sokoli“, učestvuju u bojevima protiv ruskim četama i da upotrebljavaju eksplozivne kugle s odrezanom oštricom. Vrhovni zapovjednik nadodaje ovome uputu, da se „Sokoli“ i druga slična društva nemaju priznati ratujućom vojskom.

Suprot ovoga konstatira austro-ugarska vlada, da se mogu pod spomenutom oznakom „Sokola“ i drugih društava razumjeti očitno samo poljačke legije, koje se djelomično sastoje od članova takvih društava. Ali ova okolnost ne može pogledom na kvalificiranje poljačkih legija gl de ratnoga prava nikako dolaziti u obzir. Ove legije sačinjavaju dio austro-ugarske vojske, s kojom su one spojene organsom vezom; njihovim pododjelima zapovjedaju austro-ugarski časnici i na čelu im stoji jedan general, koji je opet potčinjen jednom vojnom zapovjedništvu.

Austro-ugarska vlada izjavljuje, da niti ove legije niti ikoji dio austro-ugarske vojske ne upotrebljavaju eksplozivnih taneta. Obzirom na ovo stanje stvari bio bi sa strane Rusije svaki čin nepriznavanja poljačkih legija kao ratujućih četa očitna, flagrantna povreda haaških ustanova, protiv čemu austro-ugarska vlada najodrdještije prosvjeduje.

Iz pisma sa srpskog ratišta.

Nama šibenčanima vrlo dobro poznati nadporučnik g. Ivo Vitić, od naše domaće 23. domobranske pukovnije, piše roditeljima sa srbijanskog ratišta na 21. rujna:

„...Jedino još srce, što vruće u prsima bije — inače okorjesmo od ovog groznog života. Ratoborni moral i svijest dužnosti me, hvala Bogu, vode, da sve napore i štrapace savlaglujem. Zarobili smo dva topa. Ja se oduševljeno borim, pa ako padnem, nek Vas tješči činjenica, da ste izgubili sina za pravednu stvar.“

Sv. Petka odkazala pomoć.

Osječki je kotarski sud osudio Jefu Hajduković na dva mjeseca strogo zatvora, jer nije znala da zaveže jezik. Grdila je našu vojsku, brbljajući oko, da naš vladar skuplja toliku vojsku, a da je nema čim hraniti — vojnici da nemaju ni toliko, koliko konji. S toga, da će doći oni..., pa sve Švabe poubijati, „a nas će (rišćane) pomoći sv. Petka“.

Kako se vidi sv. Petka nije pomogla. Ta daleko je još do sv. Petke!

